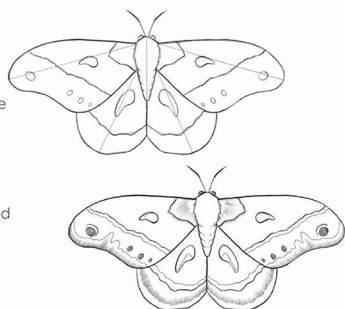

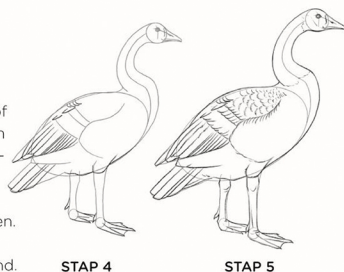
Een tip met betrekking tot symmetrie

Hoewel niets in de natuur perfect symmetrisch is, kun je met behulp van overtrekpapier toch een zekere mate van symmetrie bereiken – en dit kan met name bij insecten best handig zijn. Tekenen bijvoorbeeld één kant van een vlinder en trek deze over op overtrekpapier. Draai het papier om en leg het op de andere kant: je hebt nu een spiegelbeeld. Door met je potlood over de lijnen op de achterkant te gaan, fungeert het overtrekpapier als een soort carbonpapier en breng je de lijnen over op je tekenvel. Vooral als je net met tekenen begint, kan dit een nuttig hulpmiddel zijn.

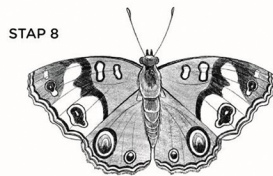
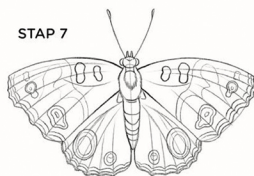
Het beeld opbouwen

Zodra je klaar bent met de basisvormen en -verhoudingen van je onderwerp, kun je beginnen met het invullen van de meer gedetailleerde contouren en kenmerken. De middelste stappen (stappen 3 en 4 of 4 tot 6) zijn de 'constructiestappen'. In deze fase van de tekening zorg je ervoor dat het dier er driedimensionaal uit komt te zien. In het voorbeeld hiernaast begint stap 4 met het toevoegen van enkele losse veren en de contouren van het lichaam rond de poten. In stap 5 worden nog meer details toegevoegd en worden de laatste lijnen en oppervlaktedetails verfijnd.

Details toevoegen en opruimen

Je voegt nu de laatste details toe, zoals de suggestie van haartjes of veren, vleugelpatronen of een beetje schaduw. Als je tevreden bent met je werk, ga je met een viltstift of pen over je contourlijnen en voeg je meer details toe. Gum dan de potloodlijnen uit. In stap 7 van de vlinder-tekening kun je nog steeds de lichte potloodlijnen zien van de eerste vormen, maar de laatste details – zoals het vlekkenpatroon op de vleugels en een deel van de 'lichaamsbehaaring' – zijn nu toegevoegd. In stap 8 zijn de lichtere lijnen gewist en is met kleur en arcering gewerkt om onder meer de harigheid van het vlinderlijf te accentueren. In deze laatste stap worden ook de schaduwen toegevoegd.

Als je net met tekenen begint, kun je de stappen in dit boek heel precies volgen. Naarmate je meer ervaring krijgt, kun je de stappen en technieken wat meer loslaten en ook toepassen op andere vogels en insecten die je observeert – of op totaal andere onderwerpen. De diersoorten die ik in dit boek laat zien, zijn vrij algemene voorbeelden; houd er rekening mee dat veel dieren (bijvoorbeeld vogels als meeuwen of buizerds) uit meerdere (onder)soorten bestaan, die elk weer andere kenmerken, verhoudingen en kleuren hebben. Ook hebben dieren, net als mensen, hun eigen onderscheidende kenmerken en persoonlijkheid. Het observeren van deze verschillen – en het vastleggen ervan in je tekeningen – zal je vaardigheden verbeteren en je werk persoonlijker maken.

TIPS VOOR MOOIE LIJNEN

Alle tekeningen in dit boek zijn lijntekeningen, dus hier volgen wat tips en trucs om je lijnen vloeiender en vaster te maken. Een goede lijnvoering kan je helpen om de tekeningen van je vogels en insecten zo realistisch mogelijk te maken.

TIP #1: TEKEN MET MEER DAN ALLEEN JE HAND EN POLS

Beginners hebben de neiging om bij het tekenen hun potlood heel stevig vast te pakken en alleen hun hand/pols te bewegen. Tekenen lijkt echter totaal niet op schrijven. Oefen jezelf in het losjes vasthouden van je potlood en het bewegen van je hele arm. Je zult dan al snel merken dat je lijnen soepeler en vaster worden. Je kunt indien nodig ook je papier draaien: voor een vloeiende lijn is het fijner om naar beneden te werken (in plaats van je lijn omhoog te duwen). In het groot tekenen – op een groot vel papier – wil hierbij ook heel goed helpen.

OEFEN. Pak je favoriete tekengereedschap en een groot stuk papier of krijtbord en oefen in het maken van vloeiende lijnen door grote, eenvoudige vormen te tekenen. Maak cirkels, ovalen of driehoeken in één lange, grote beweging vanuit je schouder. Dit is ook een goede opwarmings-oefening voordat je met tekenen begint.

TIP #2: TEKEN ER ALTIJD 'DOORHEEN'

Als je vormen tekent, voor bijvoorbeeld de poten, maak er dan een gewoonte van om de volledige vorm te tekenen, zelfs als deze overlapt of verborgen wordt door een ander deel van het dier. Zo voorkom je dat je de vorm minder nauwkeurig tekent – omdat je hem probeert 'om' de andere vormen te passen. In het voorbeeld hiernaast zie je dat ik de volledige lichaams- en vleugelvormen overlappend heb weergegeven – ook al gaat het lichaam in het eindresultaat voor een deel schuil onder de linker-vleugel. Inzicht in de plaatsing van de niet-zichtbare kenmerken geeft je werk een meer realistische, driedimensionale uitstraling.

TIP #3: VARIEER DE LIJNDIKTE

Door tijdens het tekenen de dikte van de lijn te variëren ziet je tekening er meteen interessanter en dynamischer uit. Om dit effect te bereiken kun je het best een zacht(er) potlood (of viltstift/brushpen) gebruiken; hiermee kun je heel makkelijk de dikte van je lijn veranderen door er tijdens het tekenen meer of juist minder druk op uit te oefenen.

OEFEN. Pak een groot vel papier en een zacht potlood (of viltstift/brushpen). Teken een serie lijnen en experimenteer met verschillende lijndiktes, door je potlood meer of minder druk te ge-

